

Відділ функціональної діагностики

Відділ функціональної діагностики засновано у 1950 р. Керівниками відділу у різний час були: проф. Н.В.Семенов (1950–1954), старший науковий співробітник, канд. мед. наук О.П.Харченко (1954–1992), д-р мед. наук Д.С.Лященко (1992–1995), а з 1995 р. — провідний науковий співробітник, д-р мед. наук Л.Л.Чеботарьова.

Лабораторія електрофізіології почала свою роботу в 1949 р. у Київському психоневрологічному інституті (в приміщенні на вул. Воровського) у складі двох співробітників: завідувача М.В.Семенова і М.Л.Горбача; працювали на позиченому двоканальному катодному електроенцефалографі. Невдовзі до штату лабораторії прийняли третього співробітника — Т.Г.Яркіну, яка працювала в Інституті нейрохірургії до 2000 р. Коли інститут переїхав у нову будівлю, придбали чотириканальний катодний електроенцефалограф, який використовували під час обстеження хворих з пухлинами головного мозку для уточнення локалізації патологічного процесу. Проте недосконалість апаратури і самого методу вимагала проведення величезного обсягу досліджень. Отже практична нейрохірургія на той час отримувала від функціональної діагностики дуже слабку допомогу.

З самого початку роботи лабораторії електрофізіології директор Інституту нейрохірургії О.І.Арутюнов приділяв їй надзвичайно велику увагу, сприяв розвитку й удосконаленню цієї служби. Подальше безпосереднє керівництво науковою і практичною діяльністю лабораторії протягом усього періоду її існування здійснювали акад. А.П.Ромоданов і акад. Ю.П.Зозуля, які постійно дбали про оснащення лабораторії сучасною апаратурою, всіляко допомагали науковому становленню самого підрозділу та його співробітників.

Якісно новий етап у формуванні надійної діагностичної структури лабораторії був пов'язаний з придбанням у 1955 р. восьмиканального електроенцефалографа “Альвар” (Франція) та ЕхоЕГ. Завдяки цій апаратурі точність визначення ураженої ділянки півкулі головного мозку і локалізації патологічного процесу досягала 92–93%. Це мало особливе значення для вирішення питання про те, з якого боку про-

О.П.Харченко

Д.С.Лященко

водити ангиографічне дослідження. У 1955 р. у лабораторію прийшов О.П.Харченко; тут він працював до останнього дня свого життя (1997). Самовіддану працю ветеранів лабораторії О.П.Харченка та Т.Г.Яркіної без перебільшення можна вважати наріжним каменем формування служби функціональної діагностики в інституті. З 1951 р. до 2002 р. сумлінно працювала у відділі медична сестра К.Г.Лаврик, ветеран Великої Вітчизняної війни.

Головні наукові напрямки роботи відділу функціональної діагностики (нейроонкологія, нейроангіологія, нейротравма, епілепсія, паркінсонізм, відновна нейрохірургія) безпосередньо пов'язані з науковою тематикою та практичною діяльністю клінічних відділень Інституту. Виконувалась також тематика, пов'язана з аварією на ЧАЕС. Результати багаторічної праці відділу знайшли відображення у 4 монографіях, 89 наукових публікаціях, 33 методичних розробках.

Першу дисертацію, в основу якої покладено результати досліджень лабораторії (“Латентний період колінного рефлексу у хворих з пухлиною головного мозку”) було захищено у 1956 р. М.В.Семеновим під керівництвом О.І.Арутюнова. У 1966 р. за матеріалами ЕЕГ-досліджень у хворих з пухлинами головного мозку захистив кандидатську дисертацію О.П.Харченко. У подальшому співробітниками відділу функціональної діагностики захищені 1 докторська та 7 кандидатських дисертації, на сьогодні виконуються 3 кандидатські дисертації.

У різні періоди у відділі функціональної діагностики працювали також кандидати медичних наук Л.Г.Коваленко, С.Г.Дунаєвська, успішно працюють кандидати медичних наук І.П.Земскова (з 1974 р.), Ю.С.Гайдук (з 1983 р.), Л.Л.Марушенко (з 1991 р.), Г.В.Міхаль (з 1991 р.), М.В.Глоба (з 1996 р.), А.І.Третьякова (з 1997 р.), лікарі О.М.Канайкін (з 1997 р.), В.В.Векслер (з 2002 р.). З 1991 р. в Інституті започатковано роботу нового підрозділу функціональної діагностики — кабінету нейровегетології, з часом — кабінету клінічної електрофізіології та ультразвукової діагностики під керівництвом провідного наукового співробітника, канд. мед. наук Л.Л.Чеботарьової. У 1998 р. нею захищена докторська дисертація, присвячена питанням електронейроміографічної діагностики травматичних уражень плечового сплетення і периферичних нервів на етапах хірургічного лікування.

Л.Л.Чеботарьова

Відділ функціональної діагностики оснащений сучасною апаратурою для проведення електроенцефалографічних, електроміографічних, доплерографічних досліджень тощо, розроблено 12 діагностичних методик. За рік у відділі проходять діагностичні дослідження понад 10 тис. хворих. Протягом багатьох років відділ є головним центром підвищення кваліфікації лікарів, що працюють у галузі функціональної діагностики захворювань нервової системи; за ці роки курси удосконалення пройшли понад 600 лікарів.

Співробітники відділу функціональної діагностики брали безпосередню участь у роботі всіх з'їздів та конференцій нейрохірургів Радянського Союзу, Російської Федерації, багатьох міжнародних

*А.П.Ромоданов, Т.Г.Яркіна, О.П.Харченко під час
радянсько-польського симпозиуму. 1976 рік.*

конференцій та симпозиумів; за останні 14 років ними зроблено більше ніж 140 доповідей на конференціях та з'їздах, що відбулися в Україні та за кордоном.

Перспективи роботи відділу функціональної діагностики — органічної складової Інституту нейрохірургії — базуються на подальшій тісній співпраці з клінічними та науковими підрозділами інституту, участі в кожній новаторській роботі в області нейрохірургії, постійному розширенні і удосконаленні арсеналу діагностичних методик, підвищенні медичної та наукової кваліфікації співробітників.